

Lasten, nuorten ja perheiden asiakkuuksien segmentointi ja ammattilaisten työkalut hoitopolkujen valintaan konsensussuosituksen hengessä

Työryhmä: Anu Bjurström, Mari Kauhaniemi ja
Piia Kulmala

Pirkanmaan hyvinvointialue

Riskien tunnistaminen ja herätteet

- Riskiasiakkaalla ja/tai perheellä on havaittavissa terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä riskejä, jotka ovat korjattavissa tai ennaltaehkäistävissä esimerkiksi interventiolla ja elämäntapamuutoksilla.
- Perheiltä kartoitetaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä tietoja, joiden perusteella voidaan luoda arvio siitä, kuuluuko asiakas tai perhe riskiryhmään ja hyötyisi jostakin interventiosta ja elämäntapamuutoksesta. Erityisen tärkeää on huomioida varhainen tuki ja motivointi esim. omahoitoon, ravitsemustottumuksiin ja päihteisiin liittyen
- Herätteet ”triggers” auttavat terveydenhuollon ammattilaisia reagoimaan nopeasti ja tehokkaasti asiakkaan tilanteeseen. Ne mahdollistavat paremmin ennakoivan ja ehkäisevän hoidon ja hoitopolun valinnan. Tunnistettut herätteet luovat kuvan kokonaistilanteesta ja parantavat hoidon laatua, vähentävät virheiden riskiä ja varmistavat oikeat toimenpiteet oikea-aikaisesti.

Suun terveydentila

- Suun terveydentila tarkoittaa hampaisiin, limakalvoihin ja suun alueen rakenteisiin liittyvää terveyttä
- Suun terveydenhuollon ammattihenkilöiden tekemät suun tutkimukset ja terveystarkastukset ovat suun sairauksien havaitsemisen ja diagnostiikan perusta.
- **Tutkimus- ja terveystarkastusvälien pituutta määritettäessä on tärkeää on suun terveydenhuollon lapsen ja nuoren kokonaiselämäntilanteen huomioon ottava huolellinen riskinarviointi, joka huomioi myös suun sairauksien ehkäisyn ja päivittäisen hallinnan sekä sairauksien etenemisen pysäyttämisen näkökulman.**
- Uuden ajan lääkärin etiikka korostaa potilaan **osallistumista ja osallistamista** potilaan terveyteen liittyviin asioihin.
- Osana kokonaiselämäntilanteen arviota tulee huomioida myös päihteiden käytön mahdollisuus. Tupakka- ja nikotiinituotteiden, alkoholin ja huumaavien aineiden käytön vaikutus suun limakalvojen, hampaiden ja tukikudosten terveyteen tulee huomioida suun tutkimus-, tarkastus- ja hoitovälien määrittämisessä.
- On tärkeää tunnistaa myös lasten ja nuorten mahdollinen päihteille altistuminen tai niiden käyttö ja tuen tarve kasvuympäristössään sekä kohdistaa riippuvuuksien ehkäisyä myös lapsiin ja nuoriin.

Pitkäaikaissairaudet

- Pitkäaikaissairaus tarkoittaa sairautta, joka kestää pitkään tai on krooninen ja vaatii jatkuvaa hoitoa ja seurantaa
- Tyypillisiä pitkäaikaissairauksia ovat esimerkiksi diabetes, astma, epilepsia tai kehitykseen liittyviä kuten autismikirjon häiriöt tai ADHD
- Lapsen pitkäaikaissairaus voi vaikuttaa merkittävästi lapsen ja perheen arkeen. Hoito voi vaatia säännöllisiä lääkärikäyntejä, lääkitystä, erityisruokavaliota tai muuta päivittäistä huomiota. Sairaus voi vaikuttaa lapsen arkeen, koulunkäyntiin, harrastuksiin ja sosiaalisiin suhteisiin.
- Vanhemmat voivat tarvita tukea ja tietoa lapsen sairauden hallintaan ja arjen sujumiseen. On tärkeä, että lapsi ja perhe saavat tarvitsemaansa tukea terveydenhuollosta ja muista palveluista.

Terveyskäyttäytyminen

- Terveyskäyttäytyminen viittaa lapsen, nuoren tai perheen toimintaan, joka vaikuttaa heidän terveyteen suoraan tai epäsuorasti.
- Terveyskäyttäytyminen käsittää erilaisia valintoja ja tapoja (esim. terveellinen vs. epäterveellinen valinta) ja keskeisiä terveyskäyttäytymisen osa-alueita ovat: ravitsemus, liikunta, riittävä uni, hygienia ja terveydenhoito, mielenterveys, päihteet ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö, sosiaalinen käyttäytyminen.
- Lapsen terveyskäyttäytyminen kattaa ne tavat, tottumukset ja valinnat, jotka vaikuttavat lapsen fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.
- Terveyskäyttäytymiseen vaikuttavat monet tekijät kuten: ympäristö (fyysiset, sosiaaliset, kulttuuriset tekijät, jotka voivat tukea tai estää terveellisiä valintoja), psykologiset tekijät (käsitykset omasta terveydestä, stressi, mielialat), sosiaalinen paine ja normit (perhe, ystävät, media, yhteisöt, jotka voivat tukea tai heikentää terveellistä käyttäytymistä), tiedon saanti
- Varhainen puuttuminen ja perhekeskeinen terveyden edistäminen luovat pohjan terveelle elämälle.

Kokonaiselämäntilanne

- Kokonaiselämäntilanne tarkoittaa lapsen, nuoren ja perheen eri elämän osa-alueiden kokonaisvaltaista tarkastelua. Lapsen tai nuoren kokonaiselämäntilanteella tarkoitetaan elämän eri osa-alueita, kuten terveyden, perheen, koulutuksen, ystävyyssuhteiden, vapaa-ajan ja tunne-elämän kokonaisvaltaista tarkastelua.
- Kokonaiselämäntilanteen tarkastelu auttaa tunnistamaan, mitkä asiat ovat tasapainossa ja missä osa-alueissa voi olla enemmän tuen tarvetta, että lapsella, nuorella ja perheellä olisi paremmat mahdollisuudet toteuttaa terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä osa-alueita arjessaan.
- Kokonaisvaltainen tarkastelu antaa käsityksen kuinka lapsi tai nuori voi ja mitkä tekijät esim. perheessä vaikuttavat hänen hyvinvointiinsa ja kehitykseensä. Kokonaisvaltaisella arvioinnilla voidaan varmistaa, että lapsen tai nuoren kehitys etenee tasapainoisesti ja että heidän tarpeensa tulevat huomioiduksi.

Monialaisen yhteistyötarpeen tunnistaminen

- Monialaisen yhteistyötarpeen tunnistaminen lapsella, nuorella tai perheellä tarkoittaa sitä, että heidän hyvinvointi tai kehitys edellyttävät mahdollistuaan eri alojen ammattilaisten yhteistyötä.
- Käytännössä tämä voi liittyä terveyteen, terveystyöskäytymiseen, toimintakykyyn tai kokonaistilanteeseen, joka vaatii laajempaa tukea kuin, mitä yksi taho voi tarjota
- Tunnistamisen lähtökohtana toimivat herätteet ja riskien arviointi sekä mahdollinen huoli ja erityisesti asiakkaan/perheen oma kokonaisarvio tilanteestaan.
- Polkuna monialaiseen yhteistyöhön toimii Minun tiimini toimintamalli

Asiakkuuksien segmentointi

Segmentoinnilla tarkoitetaan asiakkaiden ryhmittelyä **samankaltaisten palvelutarpeiden perusteella**

Segmentointi alkaa jo hoidontarpeen arvioinnin yhteydessä ja tarkentuu tulevilla käynneillä

Segmentoinnin tarkoituksena on kohdentaa käytettävissä olevat resurssit paremmin eri asiakasryhmille sekä suunnittelemalla kullekin asiakassegmentille mahdollisimman toimiva ja vaikuttava palvelujen kokonaisuus– kaikki eivät tarvitse samanlaisia palveluita tai yhtä paljon tukea

Olennaista on tunnistaa ja ennakoida:

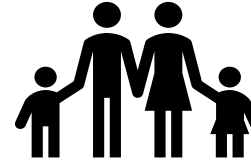
- ✓ Suunnittelematon, lisääntyvä tai runsas palveluntarve
- ✓ Terveystilaan liittyvät haasteet ja riskit
- ✓ Toimintakykyyn liittyvät haasteet ja riskit
- ✓ Haavoittuvassa elämäntilanteessa olevat asiakkaat
- ✓ Poikkeuksellinen palveluntarve

Työkalupakki asiakkuuksien tunnistamiseen

Roolikortit eri asiakkuuksien segmenteille

Asiakkuuksien segmentointi –

- Asiakassegmentointi toimii asiakaspolkujen ja palveluiden suunnittelun ja kehittämisen tukena
 - Hoidon tarpeen arvion yhteydessä käynnistyy yksilöllisten riskien ja palvelutarpeiden tunnistaminen
- Asiakkaiden tuen tarpeita arvioitaessa hyödynnetään seuraavaa jaottelua:

- [Omatoimiasiakas](#)
- [Yhteistyöasiakas](#)
- [Yhteisöasiakas](#)
- [Verkostoasiakas](#)

Omatoimiasiakkuus

Erot muihin segmentteihin

Ero yhteisöasiakkuuteen: Asiakas ja/tai perhe on motivoitunut ja kykenevä huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan sekä kykenee tunnistamaan tarvittaessa lisääntyvän tuen tarpeen ja löytämään tarvittavat palvelut.

Ero yhteistyöasiakkuuteen: Asiakkaan ja/tai perheen hoidon tai tuen tarve on kevyt tai rajattu ja selkeä.

Profiilin kuvaus

Asiakkaalla ja/tai perheellä on hyvät voimavarat sekä motivaatiota oman hyvinvoinnin edistämiseen ja ylläpitämiseen. Asiakkaalla ja/ tai perheellä korostuu omatoiminen kyky etsiä tietoa itse. Mahdollinen hoidon ja tuen tarve on selkeä ja rajattu, tyypillisesti kertaluonteinen tai satunnainen. Arki sujuu. Yhteensovitettujen palvelujen tarve on vähäinen.

Palveluiden tavoite:

Työotteessa korostuu ennalta ehkäisevä ohjaus ja neuvonta sekä erityisesti motivaation tukeminen. Tunnistetaan asiakkaan ja perheen voimavarat ja vahvistetaan suun omahoitoa ja terveellisiä elintapoja sekä ennaltaehkäistään mahdollisia ongelmia vaikuttavasti. Kiinnitetään huomiota ennakkoiden muutosten varhaiseen tunnistamiseen ja tuen tarpeeseen

Omatoimiasiakkaan palvelut ja hoitopolut:

Tsemppipolku: palveluissa korostuvat digitaaliset ja ennaltaehkäisevät palvelut. Pyritään tarjoamaan nopeasti ja vaivattomasti ratkaisuja asiakkaan ja perheen tarpeisiin ja ennakoida mahdollisten ongelmien syntyä.

Profiilin painotukset

Yhteisöasiakkuus

Erot muihin segmentteihin

Ero yhteistyöasiakkuuteen: Tarvitsee yhteistyöasiakasta enemmän ohjausta palveluissa ja tukea omahoidon onnistumisessa.

Ero verkostoasiakkuuteen: Hoidon ja tuen tarpeet ovat määriteltävissä ja niihin pystytään vastaamaan ilman laajaa monialaista verkostoa (Minun tiimini).

Profiilin kuvaus

Asiakkaalla ja/tai perheellä voimavarat ovat heikentyneet tai voimavarojen hyödyntäminen on haastavaa pysyvästi tai tilapäisesti. Arjessa pärjäämisessä on haasteita joko fyysisen tai henkisen ongelman vuoksi, mikä lisää riskiä syrjäytymiseen. Asiakkaan hoidon tarve on rajattu ja palvelun toteutus selkeä ja usein yksiselitteinen kokonaisuus.

Työotteessa korostuu asiakkaan/perheen oman vastuunoton tukeminen, ennaltaehkäisevä ohjaus ja motivointi sekä systeeminen työote.

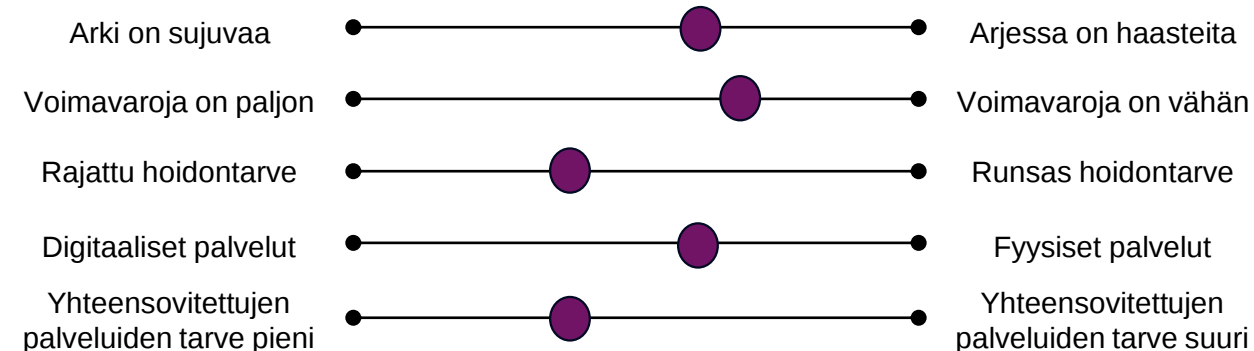
Palveluiden tavoite:

Tunnistetaan asiakkaan ja perheen voimavarat sekä niissä ilmenevät haasteet. Vahvistetaan ja tuetaan omahoidon onnistumista sekä motivoidaan hyvinvoinnin ja terveellisten elintapojen ylläpitämiseen. Huomioidaan myös läheiset ja verkosto voimavarojen vahvistamisessa. Ennaltaehkäistään mahdollisia ongelmia vaikuttavasti. Kiinnitetään huomiota ennakoiden muutosten varhaiseen tunnistamiseen. Palveluissa riittävä ja oikea-aikainen tuki korostuu.

Yhteisöasiakkaan palvelut ja hoitopolut:

Työntekijä ja asiakas/perhe arvioivat yhteistyössä palvelujen tarpeen ja asettavat yhdessä sovitut tavoitteet. Yhteistyö eri palveluiden välillä on toimivaa, asiakasta/perhettä tuetaan tarvittavien palveluiden äärelle.

Profiilin painotukset

Yhteistyöasiakkuus

Erot muihin segmentteihin

Ero omatoimiasiakkuuteen: Hoidon ja/tai avun tarve runsas tai sitä esiintyy monella osa-alueella. Käytössä säännöllisiä palveluita.

Ero verkostoasiakkuuteen: Asiakkaalla ja perheellä on riittävästi voimavaroja eikä tilanne herätä huolta. Perheen palvelutarve on helpommin yhteensovittavissa.

Profiilin kuvaus

Asiakkaalla ja perheellä on hyvät voimavarat asioidensa hoitamiseen ja avun hakemiseen. Vaikka hoidon ja/tai avun tarpeita on paljon, he pärjäävät arjessa hyvin. Asiakas ja perhe kykenevät kantamaan vastuuta omasta tilanteestaan ja yhteistyökyky on hyvä.

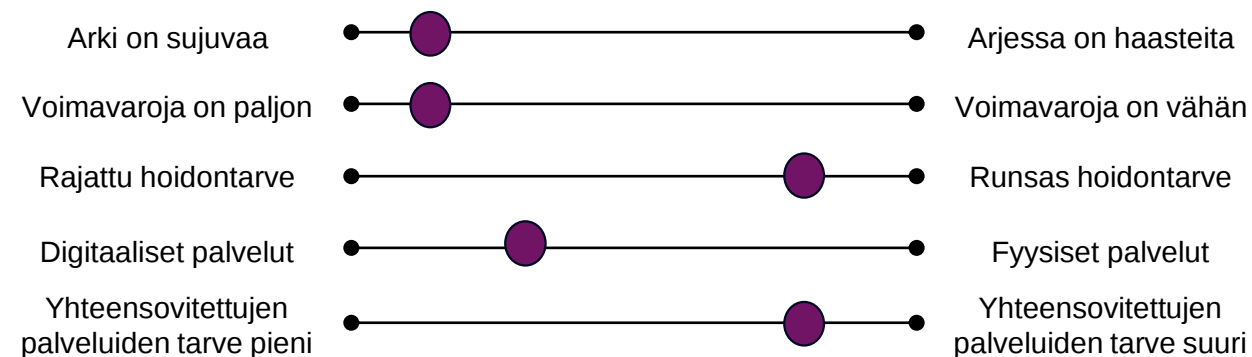
Palveluiden tavoite:

Tunnistetaan ja arvioidaan asiakkaan ja perheen olemassa olevat voimavarat, sekä ylläpidetään ja vahvistetaan niitä. Tavoitteena mahdollisten sairauksien hyvä hoitotasapaino ja pärjääminen sairauksien kanssa. Vahvistetaan omahoidon onnistumista ja motivoidaan perhettä terveellisiin elintapoihin. Palveluissa kiinnitettävä huomiota asiakkaan ja perheen voimavarojen säilymiseen ja tuettava yhteensovitetujen palveluiden toteutumisessa.

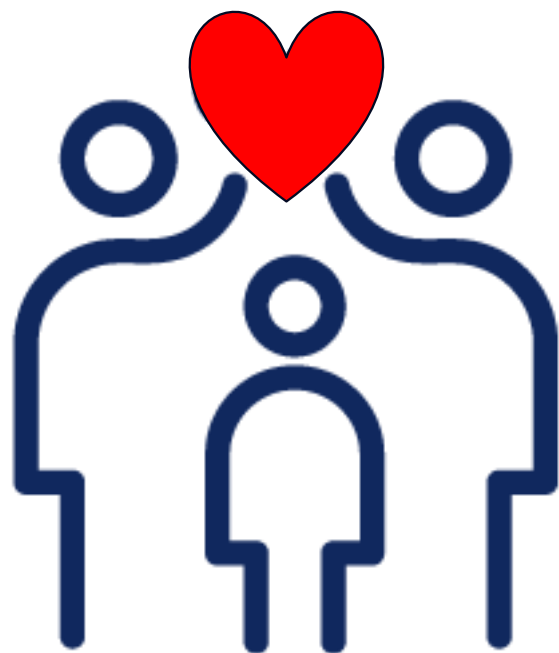
Yhteistyöasiakkaan palvelut ja hoitopolut:

Asiakkaalle ja perheelle suunnitellaan heidän tarpeisiinsa sopivia yhteensovitetuja palveluita. Palveluiden toteuttamisessa huomioidaan asiakkaan ja perheen kyky hakeutua itsenäisesti palveluihin ja toimia tavoitteellisesti tilanteensa edistämiseksi. Ammattilaisen roolissa korostuu tuen tarpeen tunnistaminen riittävän ajoissa.

Profiilin painotukset

Verkostoasiakkuus

Erot muihin segmentteihin

Ero yhteisöasiakkuuteen: Avun ja tuen tarpeet eivät välttämättä ole selkeästi määriteltävissä. Asiakas ja perhe tarvitsevat enemmän apua ja tukea palvelujen yhteensovittamisessa.

Ero yhteistyöasiakkuuteen: Asiakkaan ja perheen voimavarat ovat heikentyneet ja he tarvitsevat enemmän monialaista tukea arjessa pärjäämiseen.

Profiilin kuvaus

Asiakkaan ja perheen avun ja tuen tarve on runsasta ja monialaista. He eivät pärjää itsenäisesti hoidon ja palveluiden yhteensovittamisessa ja tarvitsevat saattelua palveluiden piiriin. Arjessa on haasteita ja asiakkaan ja/tai perheen tilanne herättää huolta.

Palveluiden tavoite:

Tunnistetaan asiakkaan ja perheen moniammatillisen tuen tarve ja mahdollistetaan palveluiden sujuva yhteensovittaminen. Työskentelyn tavoitteena on asiakkaan riittävän toimintakyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen sekä sairauksien hyvä hoitotasapaino. Tuetaan mahdollisuutta omahoidon onnistumiseen ja terveellisiin elintapoihin.

Verkostoasiakkaan palvelut ja hoitopolut:

Asiakkaan ja perheen palveluissa korostuvat systeemisyyt ja monialaisuus. Asiakkaan ja ammattilaisen näkemys palveluiden ja tuen tarpeesta voivat erota merkittävästi ja tämän vuoksi ammattilaisen on tärkeää ottaa huoli puheeksi. Ammattilaisen avulla kootaan perheen tarpeista lähtevä monialainen verkosto perheen tueksi.

Profiilin painotukset

Työkalupakki ammattilaiselle hoitopolkujen valintaan

Tunnusmerkkilistat liikennevaloilla

Suun terveydentila

- Terve suu ja tai hoidon tarve hyvin vähäinen
- Purennan kehityksessä ei poikkeamia

Kokonaiselämäntilanne

- Perheen toimintakyky ja voimavarat hyvät

Omatoimiasiakkaat:
tsemppi

Terveyskäyttäytyminen

- Omahoito toteutuu suositusten mukaisesti
- Ravitsemus ja ruokailutottumukset kunnossa
- Terveystietäminen hyvä
- Ei päihteiden ja/tai tupakka- ja nikotiinituotteita käytössä

Pitkäaikaissairaudet

- Ei todettuja pitkäaikaissairauksia, tai sairaudet hyvässä hoitotasapainossa

Tutkimusväli:

- Asetusten mukaiset suun terveystarkastukset/tutkimukset.

Tsemppipolku; kannusta ja ennakoi:

- Digitaalinen väline omahoidon tueksi ja informaatioksi kotiin
- Elintapaohjauksen palvelutarjotin
- Ravitsemusohjauksen käsikirja
- Tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä alkoholin käytön puheeksi otto (Audit-C mini-interventio)

Suun terveydentila

- Kohonnut kariesriski (esim. initiaalikaries)
- Kohonnut iensairauksien riski
- Purennan kehitys vaatii huomiota (purentavirheet, hammaspuutokset)
- Muut suun sairaudet (esim. limakalvomuutokset, eroosio)

Kokonaiselämäntilanne

- Perheen toimintakyvyt ja voimavarat mahdollisesti heikentyneet
- Vanhempien tai sisarusten suun sairaudet

Yhteisö- ja
yhteistyöasiakkaat:
motivointi

Terveyskäyttäytyminen

- Puutteita omahoidossa
- Ravitsemuksessa ja ruokailutottumuksissa parannettavaa
- Terveystietäminen heikentynyt
- Havaitaan päihteiden ja/tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä

Pitkäaikaissairaudet

- On riski pitkäaikaissairauksiin tai mahdolliset jo todetut pitkäaikaissairaudet eivät ole täysin hoitotasapainossa

Motivaatiopolku; mahdollista:

Omahoitosuunnitelma sekä omahoidon tuen käynti perhekeskeisesti vastaanotolla ja/tai videovastaanottoa hyödyntämällä

- PirhaPolku ”motivointivalmennus” (lapsi/nuori ja huoltajat)
- Pelon hoito (pelkokyselyt)
- Tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä alkoholin käytön puheeksi otto (5A, Audit-C mini-interventio)
- Monialaisen tuen tarpeen arviointi ja Minun tiimini

Tutkimus- ja hoitoväli:

Yksilöllinen hoito- ja tutkimusväli konsensussuosituksen hengessä. Huomioidaan myös mahdollinen monialaisen tuen ja yhteistyön tarve

Suun terveydentila

- Korjaavan hoidon tarve runsas
- Kiinnityskudossairaudet
- Ei saavutettu palveluihin
- Suuri suun sairauksien riski

Kokonaiselämäntilanne

- Perheen toimintakyky tai voimavarat riittämättömät
- Vanhempien tai sisarusten runsas terveydenhuollon palvelujen tarve

**Verkostoasiakkaat:
tuki**

Terveyskäyttäytyminen

- Omahoito laiminlyöty/ ei onnistu
- Ravitsemuksessa ja ruokailutottumuksissa suuria puutteita
- Terveystietäminen vajavainen
- Runsas päihteiden ja/tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö

Pitkäaikaissairaudet

- Pitkäaikaissairaudet huonossa hoitotasapainossa tai haastavat

Tehopolku; ota koppi:

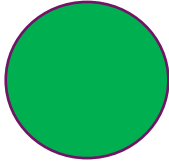
- Tehostetun yksilöllisen omahoidon tuen käynnit ja omahoitosuunnitelma perhekeskeisesti vastaanotolla (suunnitelma ja tavoitteet)
- Tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä alkoholin käytön puheeksi otto (5A, Audit-C mini-interventio)
- Pelon hoito (pelkokysely)
- Monialaisen tuen tarpeen arviointi
- Minun tiimini monialainen yhteistyö

Tutkimusväli:

- Yksilöllinen hoito- ja tutkimusväli konsensussuosituksen hengessä
- Sisältää monialaisen tuen tarpeen arvioinnin ja yhteistyön

Tsemppipolku: Kannusta ja ennakoi!

Kenelle:

Tutkimus- ja ylläpitohoitoväli:

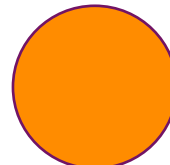
Asetuksen mukaiset suun terveystarkastukset

Huomioitavaa:

- ✓ Kannusta jatkamaan samaan tapaan!
- ✓ Ennakoi ja informoi mahdollisista ikään ja kehitykseen liittyvistä muutos- ja riskitekijöistä ja vallitsevista ilmiöistä lapsia, nuoria ja perheitä.
- ✓ Ota puheeksi tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä alkoholin käyttö
- ✓ Työkalut: omahoitosuunnitelma, elintapaohjaus, ravitsemusohjaus, Audit mini-c, 5A, digitaaliset välineet, palvelut ja sivustot

Motivaatiopolku Mahdollista, motivoi, tue, valmenna!

Kenelle:

Tutkimus- ja ylläpitohoitoväli:

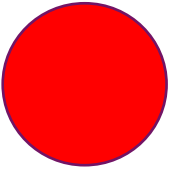
Yksilöllinen ylläpitohoito- ja tutkimusväli
huomioiden kaikki ammattiryhmät

Huomioitavaa:

- ✓ Mahdollista, motivoi, tue ja valmenna!
- ✓ Omahoidon tuki ja omahoitosuunnitelma (motivoiva haastattelu) ja yhteisesti sovitut omahoidon tavoitteet ja interventiot esim. tupakka- ja nikotiinin vieroitus.
- ✓ Digitaaliset työvälineet mm. videovastaanotot ja PirhaPolku (omahoidon kevytvalmennus lapsi, nuori ja perhe)
- ✓ Mahdollisen monialaisen tuen tarpeen tunnistaminen, tiimityö ja konsultointi

Tukipolku: Ota koppi, tue tehostetusti ja monialaisesti

Kenelle:

Tutkimus- ja ylläpitohoitoväli:

Yksilöllinen hoito- ja tutkimusvälihuomioiden
kaikki ammattiryhmät

Huomioitavaa:

- ✓ Ota koppi!
- ✓ Suunnitelmallinen ja tehostettu omahoidon tuki ja tuen tarpeen arviointi. Omahoitosuunnitelma (motivoiva haastattelu)
- ✓ Yksilöllisesti suunnitellut tehostetun omahoidon tuen käyntejä fyysisesti vastaanotolla, tiimityö.
- ✓ **Monialainen yhteistyö!**

Ylätason kriteereinä toimivat suositukset

- [Karies \(hallinta\)](#). Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Hammaslääkäriseura Apollonia ry:n asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2023 (viitattu 26.10.2023).
- Parodontiitti Käypä hoito-suositus. [Parodontiitti \(kaypahoito.fi\)](#)
- [Huonon suuhygienian aiheuttaman sairastumisriskin pienentäminen omahoidon tuella ja elintapaohjauksella korkean riskin potilailla](#). Palveluvalikoimaneuvoston suositus. Hyväksytty Palveluvalikoimaneuvoston kokouksessa 24.3.2021. STM/051:00/2020, VN/2645/2021. Helsinki: Palveluvalikoimaneuvosto, 2021. (viitattu 26.10.2023).
- [Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030](#). Valtioneuvoston julkaisuja 2021:14. Valtioneuvosto, Helsinki 2021 (viitattu 30.10.2023).
- [Monisairas potilas](#). Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen yleislääketieteen yhdistyksen asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2021 (viitattu 26.10.2023).
- [Palvelukokonaisuuksien ja -ketjujen määrittelyn, ohjauksen ja seurannan käsikirja](#). THL 2020 (viitattu 30.10.2023).

Ylätason kriteereinä toimivat suositukset

- [Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu-... 338/2011 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#). Finlex 6.4.2011/338. Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ennaltaehkäisevästä suun terveydenhuollosta
- [STM:n yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet](#). Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:2. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö, 2019 (viitattu 4.10.2023).
- [Suun tutkimus- ja hoitovälin määrittäminen Hyvä käytäntö -konsensussuositus - Duodecim \(terveysportti.fi\)](#). Duodecim Terveysportti 26.3.2024.